

6. СУЧАСНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЮ Й ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНІСТЮ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Арбузова Тетяна Василівна

канд. екон. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0001-7806-8249

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква

ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У сучасному розвинутому світі все частіше піднімається питання про інклюзивний підхід в енергетичній політиці, що базується на визнанні вагомій ролі муніципальних рішень в задоволенні місцевих потреб споживачів в енергетичних ресурсах відповідно до національної політики в цій галузі. Місцева енергетична система – це система, яка знаходить способи пов’язати попит та пропозицію енергетичних послуг щодо електроенергії, тепла та транспорту, забезпечує їх реальну цінність для всіх суб’єктів у місцевих районах та підтримує розвиток динамічної, економної, чистої нульової місцевої економіки [1]. За розрахунками Глобального енергетичного інституту протягом 1995–2018 рр. Україна посіла останнє 25 місце як найбільший споживач енергії з відповідною оцінкою ризику [2]. Отже, питання формування адекватної потребам суспільства національної політики енергоефективності є актуальними і основи її розробки мають бути закладені на базовому мікро- та мезорівнях [3].

Енергоефективність ґрунтується на ощадливому, ефективному використанні енергії, що дозволяє досягти бажаної мети за умови споживання меншої кількості енергії, розвитку енергетичної незалежності муніципалітету, заощадженні витрат на утримання будівель та спрямуванні зекономлених коштів на економічний розвиток громади без зменшення комфорту. Видається за необхідне переформатування самого процесу розробки такої політики, до чого нас постійно спонукають й міжнародні організації – йдеться про активне залучення муніципального рівня до формування національної енергетичної

стратегії. Серед таких ініціатив, зокрема, проект Агентства США з міжнародного розвитку USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» (2013–2019 рр.), що має ряд успішних практик впровадження енергоефективних проектів у міських та сільських громадах [4]. Також серед 17-ти Цілей сталого розвитку ООН на період до 2030 року, адаптованих до специфіки функціонування України, дві (Ціль 7 «Доступна та екологічно безпечна енергетика» та Ціль 11 «Сталий розвиток міст і громад») безпосередньо спрямовані на планування місцевого будівництва на засадах економного споживання безпечної енергії мешканцями територій з відносно обмеженою площею. Територіальна близькість мешканців і споруд міських/сільських територій, інтеграція водної та енергетичної інфраструктури й соціальна співпраця роблять придатними громади для сталого економічно вигідного енергоефективного розвитку [5].

Сталий місцевий розвиток ґрунтується на мінімізації енергетичних втрат, що не означає лише зосередження на модернізації та заміні технологій, а й поліпшенні способу використання технологій – способу взаємодії користувачів з технічними системами та способу їх заохочення через використання інформаційних ініціатив щодо зміни поведінки. У процес місцевого сталого розвитку має робити свій внесок кожен громадянин і муніципалітет аби досягти поставлених результатів і виконання кліматичних завдань. Місцева влада може стати рушійною силою енергетичної незалежності нашої країни через впровадження політики енергоефективності.

Національна енергетична стратегія повинна передбачати залучення органів місцевого самоврядування та громадян до формування й реалізації муніципальних енергетичних стратегій. Нажаль нова стратегія на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» віддає перевагу централізованому підходу. На нашу думку, до Закону «Про місцеве самоврядування» варто включити положення про відповідальність муніципалітету за відсутність політики в енергетичній сфері та її реалізації.

Формування та впровадження місцевої енергетичної політики має ґрунтуватися на фундаментальних засадах, за яких муніципальна влада повинна: 1) сформувати глобальне бачення проблеми й розуміти, що відбувається в країні, регіоні, за кордоном, плануючи місцеві дії; 2) мати політичну волю, адже українське законодавство не зобов'язує впроваджувати таку політику; 3) будучи публічним органом, працювати з перевіреними функціональними, корисними, практичними, ефективними енергетичними моделями, оскільки громада не є експериментальним майданчиком; 4) розробляючи енергетичні програми, опиратися передусім на наявні у територіальній громаді ресурси, залучати доступні кредитні та донорські кошти; 5) мати плани заходів щодо енергоефективності, що оновлюються регулярно на основі досягнутих результатів; 6) спонукати до захисту довкілля; 7) формувати інтелектуальну поведінку користувачів енергії тощо.

Таким чином, інноваційні енергетичні управлінські рішення мають забезпечити життєдіяльність місцевого соціально-економічного організму як у звичайних умовах сталого розвитку, так і в періоди криз. Здійснити це покликана муніципальна енергетична політика територіальних громад, задіюючи креативність місцевої влади у пошуку енергоефективних ідей в контексті енергетичної політики держави.

Бібліографічний список

1. Local energy policy statement: consultation : Scottish Government, October 2019. URL: <https://www.gov.scot/publications/scottish-governments-local-energy-policy-statement-consultation/> (дата звернення: 19.04.2020 р.)
2. International index of energy security risk: assessing risk in a global energy market : Global Energy Institute. U.S. Chamber of Commerce. Washington, 2018. 88 p. P. 10. URL: https://www.globalenergyinstitute.org/sites/default/files/energyrisk_intl_2018.pdf (дата звернення: 18.04.2020 р.)
3. Петерссон П. П., Сабель С. Кращі практики та поради щодо створення енергоефективних ЦНАП в ОТГ. Досвід Програми «U-LEAD з Європою», 2019. URL : <https://tsnap.ulead.org.ua/wp-content/uploads/2019/11/Posibnyk-z-energoefektyvnosti-ta-stalogo-rozvytku.pdf> (дата звернення: 09.05.2020 р.)

4. Проект USAID: кращі практики : USAID, Громадянська мережа «Опора». URL : <https://merp.org.ua/uncategorized/682-2017-01-30-16-01-23.html> (дата звернення: 07.05.2020 р.)
5. Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» : Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. URL : http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 10.05.2020 р.).

Бабасв Ігор Олександрович
здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

НЕОБХІДНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У БОРОШНОМЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Борошномельна галузь – це одна з найбільших галузей харчової промисловості, яка має стратегічне значення для національної продовольчої безпеки України. Борошно широко використовується для виготовлення хліба, макаронних виробів, випічки, тощо. Для виробництва борошна використовують: пшеницю, жито, ячмінь, овес, горох, сою, кукурудзу, гречку, та інше.

Державне регулювання економіки в умовах ринкового господарства – це система типових заходів законодавчого і виконавчого і контролюючого характеру, що здійснюються правомочними державними закладами і громадськими організаціями з метою стабілізації і пристосування існуючої соціально-економічної системи до умов, що змінюються [1].

Сьогодні борошномельна галузь в Україні має чимало проблем. Однією з головних є те, що багато малих та середніх підприємств не має хорошого матеріально-технічного забезпечення і коштів на осучаснення потужностей, а переважна більшість підприємств цієї галузі відносяться саме до малих та середніх. Через це більша частина борошна виробляється на застарілому, зношеному, малопродуктивному, праце- та енергоємному обладнанні. Ця частина підприємств є найуразливішою в галузі і тому саме вона найбільше потребує підтримки з боку держави у вигляді кредитів під малі відсотки,